

Razvoj ruralnog turizma kontinentalne Hrvatske- zeleni prsten Zagrebačke županije

Šelko Marković, Andreja

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Međimurje in Čakovec / Međimursko veleučilište u Čakovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:110:662616>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-01**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic of Međimurje in Čakovec Repository -
Polytechnic of Međimurje Undergraduate and
Graduate Theses Repository](#)

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I
SPORTA

Andreja Šelko Marković

**RAZVOJ RURALNOG TURIZMA
KONTINENTALNE HRVATSKE – ZELENI
PRSTEN ZAGREBAČKE ŽUPANIJE**

ZAVRŠNI RAD

Čakovec, rujan 2023.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I
SPORTA

Andreja Šelko Marković

**RAZVOJ RURALNOG TURIZMA
KONTINENTALNE HRVATSKE – ZELENI
PRSTEN ZAGREBAČKE ŽUPANIJE**

**DEVELOPMENT OF RURAL TOURISM IN
CONTINENTAL CROATIA – GREEN RING OF
ZAGREB COUNTY**

ZAVRŠNI RAD

Mentor: mr. sc. Ivan Hegeduš, v. pred.

Čakovec, rujan 2023.

Čakovec, 20. veljače 2023.

ZAVRŠNI ZADATAK br. 2022-MTS-I-105

Pristupnik: **Andreja Šelko Marković (0229044953)**
Studij: Izvanredni preddiplomski stručni studij Menadžment turizma i sporta
Smjer: Menadžment turizma

Zadatak: **Razvoj ruralnog turizma kontinentalne Hrvatske-zeleni prsten Zagrebačke županije**

Opis zadatka:

Kontinentalna Hrvatska sve više se oslanja na ruralni turizam. Razvoj ruralnog turizma razlikuje se od županije do županije. Zagrebačka županije obiluje zelenim prostorom i ima ogromne šanse za razvoj ruralnog turizma. Ima li "zeleni prsten zagrebačke županije" mogućnost za razvoj ruralnog turizma i kako i na koji način se taj razvoj odvija u navedenoj županiji. Postoje li kakve potpore za razvoj navedenog turizma i sudjeluju li u tome općine, županije pa i neki europski fondovi ili se većina ruralnog turizma odvija isključivo na entuzijazmu pojedinih poduzetnika. Kako i na koji način se promovira ruralni turizam u zagrebačkoj županiji i kakva je budućnost navedenog turizma? Može li se od navedene vrste turizma dobro i pristojno živjeti?

Rok za predaju rada: 20. rujna 2023.

Mentor:

mr. sc. Ivan Hegeduš, v. pred.

Predsjednik povjerenstva za
završni ispit:

Sažetak

Turizam je fenomen koji djeluje globalno i koji u svojoj biti izravno utječe na lokalnu zajednicu. Također je jedna je od najznačajnijih ekonomskih pojava i jedna je od najbrže rastućih djelatnosti u cijelom svijetu, pa tako i u Republici Hrvatskoj. Shodno tome, turizam ima značajnu ulogu u razvoju i doprinosu, kako u svjetskom tako i u hrvatskom gospodarstvu. Hrvatska je poznata po svojoj bogatoj kulturnoj baštini, prekrasnoj obali Jadranskog mora te prirodnim ljepotama, a sve to privlači velik broj turista svake godine.

Kontinentalna Hrvatska sve se više oslanja na ruralni turizam. Razvoj ruralnog turizma razlikuje se od županije do županije. Zagrebačka županija često se naziva i „zagrebački prsten“, smještena je u središnjem dijelu sjeverozapadne Hrvatske, obiluje zelenim prostranstvom i posjeduje velike potencijale za razvoj ruralnog turizma. „Zeleni prsten“ Zagrebačke županije naziv je za projekt koji se odnosi na stvaranje i očuvanje zelenih površina, prirodnih resursa i ekološke infrastrukture unutar županije, posebno u okolici glavnog grada Hrvatske, Zagreba. Ovaj projekt ima za cilj promovirati održivi razvoj i očuvanje okoliša u regiji.

U navedenom završnom radu autorica je napravila istraživanje motivacije dolaska turista u Zagrebačku županiju te je analizirala ključne faktore koji utječu na njihovu odluku da provedu vrijeme u ruralnom području.

Ruralni turizam u Europi počeo se razvijati potkraj 20. stoljeća, a posljednjih dvadesetak godina taj oblik turizma proširio se i u našoj zemlji, pa tako i u Zagrebačkoj županiji. Zagrebačka županija ima vrlo dobar potencijal za razvoj ruralnog turizma: osim poljoprivrednih mogućnosti, pogoduje joj geografski položaj, blizina Zagreba i dobra prometna povezanost.

Ponajprije se povećao trend dolazaka turista u seoska gospodarstva kako bi pobjegli od gradske vreve. Usporedno s tim počela su se obnavljati stara zapuštena imanja i u seoska izletišta, vinske ceste, vinari su počeli otvarati vrata svojih kleti i počele su se otvarati ruralne kuće za odmor, prenoćišta i mali hoteli s nekoliko zvjezdica.

Ključne riječi: Zagrebačka županija, Zeleni prsten, ruralni turizam, kontinentalni turizam, turističko tržište, turistička ponuda, turistička politika

Sadržaj

1. UVOD	8
2. TEORIJSKI PREGLED LITERATURE.....	9
2.1. Pojam i značenje ruralnog turizma.....	9
2.1.1. Kriterij za definiranje okvira ruralnog turizma	11
2.2. Najpoznatiji oblici ruralnog turizma	13
2.3. Ruralni turizam u Republici Hrvatskoj	18
2.4. Ruralni turizam u Zagrebačkoj županiji.....	19
2.4.1. Geografsko obilježje Zagrebačke županije	19
2.4.2. Administrativni ustroj Zagrebačke županije	22
2.5. „Zeleni prsten“ kao ruralno turističko tržište Zagrebačke županije	23
2.6. Smještajni kapaciteti u Zagrebačkoj županiji.....	24
2.7. Obilježja ponude i potražnje turističkog tržišta u Zagrebačkoj županiji.....	25
3. ISTRAŽIVANJE MOTIVACIJE DOLASKA TURISTA U	27
ZAGREBAČKU ŽUPANIJU	27
3.1. Metodologija istraživanja.....	27
3.2. Karakteristika uzorka	27
3.3. Rezultati istraživanja	27
4. ZAKLJUČAK	35
5. LITERATURA.....	37

1. UVOD

Turizam je važan gospodarski sektor koji doprinosi razvoju regije i potiče ekonomski rast. Razumijevanje motiva turista za posjet unaprijed određenoj destinaciji ključno je za planiranje marketinških strategija i razvoj turističkih proizvoda. U posljednja dva desetljeća posebno je porastao broj dolazaka domaćih turista u kontinentalni dio Hrvatske gdje se žele odmaknuti od svakodnevice, gradskih gužvi i sve veće masovnosti u turizmu.

Posljednjih godina, u okviru raznih mjera poljoprivredne politike, a najvećim dijelom uz pomoć fondova Europske unije, osiguravaju se značajna poticajna financijska sredstva za podizanje novih nasada vinograda i voćnjaka i općenito razvoj poljoprivrednih gospodarstava. Iako je riječ o mjerama kojima se nastoji unaprijediti domaća poljoprivreda kako bi bila konkurentna i održiva na tržištu Europske unije, pozitivne posljedice očituju se na turističkoj ponudi u okolici poljoprivrednih gospodarstava, jer uz nove nasade niču i nova izletišta i vinske ceste s raznovrsnom gastronomskom ponudom.

Zagrebačka županija naziva se i „zelenim prstenom“ središnje i sjeverozapadne Hrvatske s velikim potencijalom za razvoj ruralnog turizma. Autorica radom želi prikazati kako se odvija ruralni turizam, način promocije te utjecaj lokalnog stanovništva na razvoj ruralnog turizma. Želi se prikazati i koliko su turisti upućeni u turističku ponudu te kako prihodi od ruralnog turizam utječu na životni standard i gospodarski razvoj Zagrebačke županije.

Autorica rada pruža dublji uvid u razloge dolaska turista u ruralne dijelove Zagrebačke županije i identificira ključne aspekte na koje se destinacije može fokusirati kako bi se privukao veći broj turista i unaprijedila turistička ponuda. Ujedno se želi ustanoviti koji su društveni i gospodarski preduvjeti odlučujući za razvitak ruralnog turizma u Zagrebačkoj županiji te usporediti nalaze s postojećim saznanjima.

2. TEORIJSKI PREGLED LITERATURE

Ruralni turizam ima nekoliko definicija. Prema Demonja i Ružić (2010:10) ruralni turizam skupni je naziv za različite aktivnosti i oblike turizma koji se razvijaju na ruralnom prostoru, a ostvaruju se unutar prirodnih i kulturnih resursa na ruralnim područjima. Iz toga se može zaključiti da upravo različiti prirodni resursi i prirodna bogatstva omogućavaju mnoge turističke aktivnosti na ruralnom području.

Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj, OECD, pak ruralno područje definira na sljedeći način: *Na lokalnoj razini preferira se gustoća naseljenosti od 150 osoba po kvadratnom kilometru. Na regionalnoj razini geografske jedinice grupiraju se u tri tipa: dominantno ruralne (50%), u značajnoj mjeri ruralne (15-50%) i dominantno urbanizirane (15%).* (Demonja, Ružić, 2010: 13)

Prema Čavlek (2011: 30) turizam ima pet temeljnih obilježja, a to su:

- Nema turizma bez putovanja i kretanja ljudi te njihova boravka u turističkim odredištima
- Putovanje i boravak moraju se zbivati izvan uobičajene sredine u kojoj se osoba kreće, živi i radi
- Privremeni boravak u turističkom odredištu podrazumijeva da se turizam zasniva na dvosmjernom, odnosno kružnom putovanju koje ima vremenski interval
- Svrha turističkog putovanja nikada se ne veže uz stalni boravak u destinaciji i
- U turističkom odredištu turisti troše, a ne privređuju.

Nadalje, Čavlek (2011: 36) navodi kako je turizam skup pojava i gospodarski fenomen koji ima određene oblike na koje ga se može raščlaniti, a to su: domaći turizam, receptivni turizam, emitivni turizam, interni turizam, nacionalni turizam, međunarodni turizam, intraregionalni turizam i interregionalni turizam.

2.1. Pojam i značenje ruralnog turizma

Oblik ruralnog turizma ostvaruje se unutar prirodnih i kulturnih resursa na ruralnim područjima. Republika Hrvatska ima ogroman ruralni prostor, što podrazumijeva da

zauzima 93% njezina kopnenog teritorija i karakteriziraju ga raznolike biološke i društvene karakteristike (<http://mgipu.hr/default.aspx?id=3662>).

Demonja i Ružić (2010: 15) ruralnu sredinu tumače kao sredinu s uređenim okolišem koja predstavlja idealan krajolik koji je utočište za gradsko stanovništvo različite životne dobi i interesa. Oni u takvoj prirodi pronalaze sigurnost, slobodu i ravnotežu. Prema tome se može zaključiti kako udaljena ruralna mjesta s netaknutom prirodom danas postaju dostupna i zanimljiva onima koji dolaze iz gradskih vreva, dok je prije nekoliko godina takva sredina bila nezanimljiva čak i domicilnom stanovništvu.

Nadalje, bez obzira na definiciju ruralnog turizma, ruralni je turizam specifičan i izvoran oblik turizma vezan za ruralno područje u kojem postoji izravna interakcija domaćin – gost. Odnos domaćina i gosta prisan je, topao i srdačan, i to u većoj mjeri nego što je to slučaj u hotelskim ili apartmanskim smještajnim kapacitetima. Isto tako, turističke usluge koje se nude u sklopu ruralnog turizma personalizirane su. Gosti su u prvom planu i daje im se puna pozornost. Gostima je omogućeno uživanje u cjelokupnom prostoru domaćinstva u kojem borave te im je omogućena komunikacija i s lokalnim stanovništvom. Susreću se s lokalnom kulturom i tradicijom, lokalnim gastronomskim specijalitetima, poljoprivrednim poslovima, aktivnostima vezanima za svakodnevne poslove na gospodarskom imanju, kao što su briga o vrtu, hranjenje životinja, branje plodova. Takav oblik turizma gostu pruža jedinstven i potpun doživljaj. Smještaj je također usko vezan za ruralnu sredinu, što znači da su gosti smješteni u tradicijskim kućama s velikim okućnicama i popratnim gospodarskim objektima s pažljivo uređenim okolišem.

Nositelji ruralnog turizma u Republici Hrvatskoj većinom su seoska (obiteljska) gospodarstva. Obiteljska gospodarstva gostima pružaju smještajni kapacitet i prehranu te raznovrsne aktivnosti. No uz sve navedeno, bitno je da je uređena i komunalna infrastruktura, za što se mora pobrinuti jedinica lokalne (regionalne) samouprave na čijem se prostoru nalazi obiteljsko gospodarstvo koje se bavi ruralnim turizmom.

Kušen (2007:6) navodi kako ruralni turizam značajno utječe na aktiviranje i održiv razvoj ruralnih područja, pomaže očuvanju tradicije i običaja, štiti okoliš, jača

autohtonu tradicijsku i ekološku proizvodnju te ga smatra budućnošću svjetskog turizma.

2.1.1. Kriterij za definiranje okvira ruralnog turizma

Vijeće Europe 1968. godine ruralni turizam definiralo je kao turizam koji obuhvaća sve aktivnosti u ruralnom području, a ne samo one koje bi se mogle odrediti kao farmerski ili agroturizam (Ružić, 2009: 15).

Na slici 1 prikazani su kriteriji za definiranje okvira ruralnog turizma. Svaki kriterij dodatno je pojašnjen tumačenjem kako bi se što detaljnije prikazala osnovna razlika ruralnog turizma naspram ostalih vrsta turizma.

Slika 1. Prikaz kriterija za definiranje ruralnog turizma

KRITERIJI	TUMAČENJE
Smještaj domaćinstva u prirodnom okruženju, selu ili gradu	Manje od 5 000 stanovnika u selu/gradu ili u vrlo tipičnim/tradicionalnim naseljima
Ruralno okruženje s izraženim obilježjima tradicionalnog poljodjelstva ili s izrazitim prirodnim vrijednostima	Izuzetne prirodne vrijednosti su park prirode ili slično. „Tradicionalno poljodjelstvo“ isključuje prevladavajuću industrijsku poljoprivredu (vizure kojima dominiraju staklenici, iznimno veliki proizvodni objekti i slično).
Turizam nije glavna ili prevladavajuća aktivnost ili izvor prihoda u bližoj okolini	Odnos broja turističkih kreveta i stanovnika u ruralnom području ne smije preći 1:1
Dobra zaštita životne sredine, miran i tih položaj, bez buke ili zagađenja	Prihvatljivi su mirisi i buka karakteristični za tradicionalnu poljoprivrednu proizvodnju
Autentičnost smještajnog objekta i ambijenta	–
Gostoljubivost – osobna briga domaćina o gostima	–
Mali kapacitet smještajne jedinice	Gornja granica kapaciteta je 40 kreveta ako nije zakonski određen ili propisan internom standardizacijom članice
Poštivanje propisanih kriterija u ocjenjivanju	Poštivanje prilagođenih standarda Federacije u ocjeni kvalitete
Društvena i socijalna održivost u kontekstu multi-funkcionalnih aktivnosti na r. području	Primjena kriterija iz „Agende 21“ za turizam kada budu osmišljeni
KRITERIJI	TUMAČENJA
Povezanost s lokalnom zajednicom i tradicionalnom kulturom	Minimum je integracija aktivnosti u okvire zajednice iz okruženja, gosti imaju mogućnost ostvariti kontakt s lokalnom realnošću ako to žele
Lokalni proizvodi i gastronomija	Dostupni u okruženju
Kultura (folklor, zanatski proizvodi, običaji, nasljeđe,...)	Dostupni u okruženju
Isključujući kriteriji su: gradski i industrijski lokaliteti i njihova okolica, područja masovnog ili izrazito razvijenog turizma, i buka, rizici/opasnosti, vidljiva ili druga zagađenja.	Tipični ruralni utjecaji su prihvatljivi

Izvor: Demonja, Ružić, Ruralni turizam u Hrvatskoj s hrvatskim primjerima dobre prakse i europskim iskustvima (2010: 23)

2.2. Najpoznatiji oblici ruralnog turizma

Kako se s vremenom mijenjaju navike turista te njihovi zahtjevi vezani za turističku potražnju, tako se i turistička ponuda mora prilagođavati i mijenjati te nadopunjavati. Tako se i ruralni turizam pojavljuje u nekoliko različitih oblika, a to su: agroturizam (seljački turizam), rezidencijalni turizam, zavičajni turizam, sportsko-rekreacijski turizam, avanturistički turizam, zdravstveni turizam, kamping turizam, vjerski turizam, lovni i ribolovni turizam, ekoturizam, kulturni turizam i dr.

U nastavku su prikazani najpoznatiji oblici ruralnog turizma.

Agroturizam

Prema Demonja i Ružić (2010: 25) agroturizam se definira na sljedeći način: *Agroturizam se definira kao odmor na seljačkom gospodarstvu s korištenjem usluga smještaja, prehrane, pića, zabave, rekreacije i drugih, u obiteljskim zgradama ili drugim objektima smještaja u okviru seljačkog gospodarstva.*

Nadalje, s obzirom na usluge koje se nude u agroturizmu te na vrstu smještaja, razlikuje se nekoliko oblika agroturizma koje se mogu podijeliti na sljedeći način:

Prema vrsti usluge:

- Samo usluge prehrane – usluga se odnosi na degustaciju domaće, tradicionalne hrane i pića koji se uslužuju u specijaliziranim restoranima uređenima u duhu tradicionalne arhitekture;
- Samo usluge smještaja – u ovu uslugu ubrajaju se ruralne kuće, obiteljski ruralni hoteli, ruralne sobe, apartmani smješteni u ruralnim objektima;
- Usluge i smještaja i prehrane – ova usluga obuhvaća kompletnu uslugu koju nudi obiteljsko gospodarstvo (gastronomija, izleti, poljski radovi, sportska rekreacija i sl.).

Prema vrsti objekta Demonja i Ružić (2010: 27) agroturizam dijele na:

- Ruralna kuća tradicionalne arhitekture;
- Obiteljski ruralni hotel;

- Ruralne sobe i apartmani tradicionalne arhitekture;
- Ruralne sobe i apartmani nove arhitekture i
- Smještani objekt na poljoprivrednom gospodarstvu s eko ponudom.

Rezidencijalni turizam

Ružić (2009: 21) navodi da je rezidencijalni turizam sporedno stanovanje gradskih stanovnika u dane vikenda, blagdana, godišnjeg odmora u vlastitim objektima, odnosno vikendicama. Uz to navodi da se ti objekti obično nalaze u ruralnim područjima, odnosno u blizini većih urbanih sredina ili značajnih prirodnih i drugih privlačnosti. Iz navedenog se može zaključiti kako rezidencijalni turizam obuhvaća turističke posjete kako vlasnika objekata tako i samih turista koji su svoje slobodno vrijeme odlučiti provoditi izvan gradske vreve, u prirodi, izvan mjesta stanovanja. Takvi objekti smješteni su u mirnim područjima s velikom biološkom raznolikošću.

Zavičajni (nostalgični) turizam

Pojam zavičajnog turizma veže se za stanovništvo koje se zbog poslovnih, obiteljskih ili drugih razloga preselilo iz svog ruralnog mjesta stanovanja u urbano gradsko područje, no još postoji uska povezanost s njihovim zavičajem i nostalgici su prema njemu. Najbolji primjeri zavičajnog turizma sežu u četrdesete i pedesete godine prošlog stoljeća kad su stanovnici iz grada putovali rodbini na selo u posjet.

Sportsko-rekreacijski turizam

Sportsko-rekreacijski turizam je turizam koji se temelji na sportskim, zabavnim aktivnostima u prirodi, kao što su: šetanje, vožnja biciklom, skijanje, skijaško trčanje, jahanje, klizanje, plivanje, veslanje, badminton, igre loptom, te na posebno opremljenim i izgrađenim igralištima za skijanje, streličarstvo, tenis, odbojka, rukomet, košarka i mnogi drugi“ (Ružić, 2009: 23). Iz toga se može zaključiti da je za takav oblik turizma glavnina svega aktivan i sadržajan odmor.

Lokaliteti koji obiluju rijekama, jezerima i šumama imaju potencijal za razvoj ovog oblika turizma jer se uz ponudu smještaja na obiteljskim gospodarstvima otvara mogućnost izgradnje sportskih centara i izletišta.

Avanturistički turizam

Avanturistički turizam može se još i nazvati pustolovnim turizmom ili čak i robinzonskim turizmom. Ne postoji stroga definicija. Robotić (2013: 296) navodi kako su to vanjske aktivnosti koje se odvijaju na prirodnom otvorenom terenu i obično zahtijevaju raznu sportsku i ostalu opremu uz stručnu i profesionalnu pomoć.

Prema Geić (2011: 297) avanturistički turizam se dijeli na dvije kategorije, i to *soft* (lake) i *hard* (teške). Prema navedenom, u *soft* vrstu avanturističkog turizma spadaju aktivnosti s manjom razinom rizika i aktivnosti koje ne zahtijevaju dobru fizičku spremnost. To mogu biti aktivnosti vezane za biciklizam, promatranje ptica, kampiranje i sl. S druge strane, *hard* vrsta zahtijeva veću fizičku spremnost turista na aktivnosti koje predstavljaju veći stupanj rizika i uključuju posjedovanje vještina i znanja. U ovaj oblik avanturističkog turizma spadaju: rafting, slobodno penjanje, vožnja kajakom, *paragliding* i slično. U tablici 1. prikazane su aktivnosti s obzirom na klasifikaciju pustolovnog turizma koju navodi *Adventure Travel Trade Association* (2013). Prema prikazanim podacima može se vidjeti da navedena organizacija rafting i vožnju kajakom svrstava u *soft* kategoriju, dok gore navedeni autor Gaić svrstava te aktivnosti u *hard* kategoriju. Temeljem navedenog može se zaključiti kako je avantura i avanturistički turizam za svakog turista individualno iskustvo.

Tablica 1. Sportske aktivnosti po *soft* i *hard* podjeli

SOFT (LAKE)	HARD (TEŠKE)
Promatranje ptica	Slobodno penjanje (staklene stijene, umjetne stijene, planine)
Pješaćenje	Speleologija

Kampiranje	<i>Kite-surfing</i>
Jedrenje i surfanje	<i>Heli skijanje</i>
Orijentacijsko trčanje	Treking
Istraživačke ekspedicije	<i>Paragliding</i>
Safari	
Vožnja kanuom	
Jahanje	

Izvor: Vlastita izrada autora

Zdravstveni turizam

Zdravstveni turizam golemo je tržište u neprestanom usponu koji će teći usporedno s jačanjem svijesti i nužnosti zdravog života (Hitrec, 1996: 262).

Zdravstveni turizam je oblik turizma usko povezan sa zdravljem i dobrobiti turista koji se bazira na prirodnim ljekovitim čimbenicima, postupcima fizikalne terapije i rehabilitacije. (Tomljenović, 2006: 226)

Nadalje, za obavljanje aktivnosti zdravstvenog turizma važna je pretpostavka da se za tu vrstu turizma moraju osigurati posebni uvjeti kao što su: prirodni ljekoviti činitelji, odgovarajući ugostiteljski, medicinski, paramedicinski i drugi sadržaji, liječnički nadzor, zdravstveno-turistički objekti, mora postojati lječilišno turističko mjesto, a samim time i zdravstvena turistička destinacija.

Kulturni i vjerski turizam

Vjera i kultura danas su usko povezane s turizmom. Današnji turisti u sklopu posjeta ruralnim područjima žele posjetiti kulturne i vjerske spomenike te manifestacije vezane za njih. Temelj su razvoja kulturnog i vjerskog turizma crkve, kapelice,

sakralni spomenici, povijesni spomenici, dvorci, palače, groblja, parkovi i vrtovi, muzeji, vjerske rute, vjerski festivali, kulturno-umjetničke manifestacije i slično.

Lovni i ribolovni turizam

Prema Bartoluci i Škorić (2007), dio su turističke ponude sportski i sportsko-rekreacijski programi među koje se ubrajaju lov i ribolov.

Ružić (2009: 27) navodi kako je za razvoj lovnog turizma vrlo važna priprema koja se sastoji od nekoliko koraka:

- Stručno i sustavno ocijeniti vrijednost i kvalitetu vode,
- Procijeniti fond ribljih vrsta u rijekama, jezerima i ostalim vodama,
- Opisati sve zanimljive ribe za ribolov,
- Područja u vrijeme mriještenja ribe zakonski i fizički zaštititi
- Osigurati moguće pribavljanje autohtonih vrsta ribe.

Lovni turizam je *turističko kretanje čiji je osnovni cilj (motiv) aktivan boravak i bavljenje lovom kao vidom rekreacije u zdravoj prirodnoj sredini*", odnosno "pružanje usluga zainteresiranim domaćim i stranim lovcima - turistima, radi organizacije posjeta našim lovištima zbog odstrjela krupne i sitne divljači ili samo posmatranja/osmatranja ili snimanja (fotosafari) divljači. (Agroklub, 2017)

Lovni i ribolovni turizam stvaraju prihode za lokalno stanovništvo ruralnog područja te obogaćuju turističku ponudu ruralnog turizma.

Ekoturizam

Ekoturizam predstavlja vrstu putovanja kojemu je cilj zaštita svijeta prirode i podržavanje dobrobiti kulture koja taj svijet nastanjuje. Ekoturizam je stav, etika, način ponašanja. To je pokret koji ima značajan i pozitivan učinak na zajednički razvoj i budućnost okoliša i turizma. (Ružić, 2009: 29)

Nadalje, za ekoturizam se može reći da se razvija na zaštićenim područjima koja su često još nedovoljno otkrivena. U ovom obliku ruralnog turizma vrlo je važno voditi

brigu o zaštiti okoliša kako ne bi došlo do degradacije i narušavanja prirodnih ljepota te flore i faune. Uređenje turističkih područja vezanih za ekoturizam treba temeljiti na održivom razvoju koji se temelji na ekološkom, ekonomskom i društvenom načelu.

2.3. Ruralni turizam u Republici Hrvatskoj

Godine 1996. Ministarstvo turizma počelo je s inicijativom razvoja ruralnog turizma donošenjem Pravilnika o pružanju ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu (<https://euractiv.jutarnji.hr/euractiv/hrana-i-poljoprivreda/da-hrvatska-zeli-imala-bi-turizam-cijele-godine-ruralni-turizam-zapostavljeni-dio-ekonomije-bez-strategije-i-interesa-tone-u-propast-9238379>). Prve aktivnosti vezane za ruralni turizam započele su obilascima terena, prikupljanjem informacija i edukacijama.

Do danas se ruralni turizam u Hrvatskoj još nije razvio u skladu s potencijalima koje nude prirodna bogatstva. Može se zaključiti kako je tome najveći krivac loša gospodarska i turistička politika zemlje jer se ne ulaže dovoljno u razvoj ruralnog turizma.

Prema istraživanju Tomas Hrvatska (2019) najzastupljeniji motivi dolazaka turista u Kontinentalnu Hrvatsku su: priroda (32%), *toruing* (26%), *city break* (26%), sport i rekreacija (24%), kultura i umjetnost (13%), planinarenje i sela (10%), gastronomija (7%), manifestacije i događanja (6%). Nadalje, mjereći zadovoljstvo ponudom, u kontinentalnoj Hrvatskoj gosti su najmanje zadovoljni ponudom zabave, biciklističkim rutama i stazama. Također, navodi se i nedostatak informacija vezanih za zaštićena područja (<https://www.iztztg.hr/files/file/RADOVI/KNJIGE/TOMAS-Hrvatska-2019.pdf>).

U Hrvatskoj ruralna područja zauzimaju većinski dio teritorija (97,5 %) u kojem živi 78,9 % stanovništva RH. Prema kriteriju OECD-a za urbana i ruralna područja i naselja, u Hrvatskoj se 14 županija svrstava u pretežito ruralna područja s ukupno 46,5 % stanovništva zemlje. Županija s najviše stanovnika u pretežito ruralnom području je Zagrebačka županija, dok je ona s najmanjim brojem stanovnika Ličko-senjska. U značajno ruralna područja spada šest županija, odnosno 35% ukupnog stanovništva

zemlje. Od značajno ruralnih županija s najviše stanovnika je Splitsko-dalmatinska županija, koja čini 30,3 % značajno ruralnih županija (<https://iztzg.hr/>).

Ruralni prostor u Republici Hrvatskoj dugo vremena nije bio u središtu kako društvenog tako i akademskog zanimanja, dok s druge strane Europska unija (EU) već desetljećima poklanja veliku pozornost njegovom svekolikom razvitku, posebno poljoprivrede kao temeljne djelatnosti potpomognute utemeljenjem mnogih fondova s izdašnim financijskim sredstvima. Dosta dugo ruralna područja RH smatrala su se tek izvorištem jeftine radne snage za razvoj industrije i rast i razvoj gradova (Defilippis, 2006: 823-836).

Prema Strategiji razvoja održivog turizma za razdoblje do 2030. godine, ruralni turizam ocjenjuje se kao nisko percipiran i nedovoljno profiliran te dominantno vezan za kontinentalnu Hrvatsku i zaleđe u primorskim županijama. Na razini Hrvatske turistička ponuda za ruralni turizam slabo je razvijena, dok potencijal postoji s obzirom na to da samo neke destinacije rade u smjeru međunarodne konkurentnosti. Upravo primjeri dobre prakse pojedinih destinacija u Republici Hrvatskoj mogu poslužiti kao *benchmark* za podizanje prosječne razvijenosti ovog proizvoda koji može značajno pridonijeti razvoju blagostanja ruralnih predjela kontinentalne Hrvatske.

2.4. Ruralni turizam u Zagrebačkoj županiji

Ruralni turizam u Zagrebačkoj županiji nudi posjetiteljima priliku da dožive ljepotu prirode, tradiciju i kulturu ovog područja. Zagrebačka županija, koja se nalazi u blizini glavnog grada Hrvatske, Zagreba, nudi raznolike mogućnosti za opuštanje i istraživanje. U nastavku rada prikazat će se podaci o geografskom položaju Zagrebačke županije, administrativnom ustroju, „zelenom prstenu“ te obilježjima turističke ponude i potražnje.

2.4.1. Geografsko obilježje Zagrebačke županije

Zagrebačka županija zauzima okolicu glavnog grada Hrvatske i izravno gravitira Zagrebu kao regionalnom središtu i ona je jedina hrvatska županija čije se sjedište nalazi izvan nje, na području grada Zagreba (www.zagrebacka-

zupanja.hr/media/filer_public/3f/df/3fd379-802c-4921-9f6d-90fedb6767bb/strategija_turistickog_razvoja_zagrebacke_zupanije_do_2025.pdf).

Površina Zagrebačke županije iznosi 3060 četvornih kilometara i po veličini zauzima osmo mjesto u Hrvatskoj. Prema popisu stanovništva od 2021. godine Zagrebačka županija ima 304 348 stanovnika – više stanovnika imaju samo Grad Zagreb i Splitsko-dalmatinska županija. Po gustoći naseljenosti od 103,8 stanovnika na km² Zagrebačka županija u samom je vrhu – od nje su gušće naseljeni samo Grad Zagreb, Međimurska, Varaždinska i Krapinsko-zagorska županija.

Budući da okružuje područje Grada Zagreba sa zapada, juga i istoka, Zagrebačka županija ima oblik prstena izduženog u smjeru zapad – istok, zbog čega se naziva Zagrebačkim prstenom, a zbog očuvanog i atraktivnog okoliša i „zelenim“ prstenom. Na zapadu graniči s Republikom Slovenijom, na sjeveru s Krapinsko-zagorskom županijom, na sjeveroistoku sa županijama Varaždinskom i Koprivničko-križevačkom, na istoku s Bjelovarsko-bilogorskom, na jugozapadu s Karlovačkom, te na jugoistoku sa Sisačko-moslavačkom županijom (https://www.zagrebacka-zupanja.hr/media/filer_public/3f/df/3fd379-802c-4921-9f6d-90fedb6767bb/strategija_turistickog_razvoja_zagrebacke_zupanije_do_2025.pdf).

Slika 2. Turistička karta Zagrebačke županije

Izvor: Zagrebačka županija, <http://zagzup.tripod.com/turizam/zupmapa.jpg>

Prostor koji obuhvaća Zagrebačka županija vrlo je raznolik, što samu Županiju čini atraktivnom turističkom destinacijom. Glavne su prirodne odrednice Zagrebačke županije rijeka Sava koja prolazi središnjim dijelom Županije te dva istaknutija gorja – Žumberačko gorje na zapadu i Medvednica na sjeveru. Zbog razmjerno guste naseljenosti velik dio prostora izgrađen je ili kultiviran, ali postoje i brojna šumska područja s očuvanom prirodom, posebno u najvišim gorskim prostorima i najnižim močvarnim predjelima uz glavne vodotoke (https://www.zagrebacka-zupanija.hr/media/filer_public/3f/df/3fd379-802c-4921-9f6d-90fedb6767bb/strategija_turistickog_razvoja_zagrebacke_zupanije_do_2025.pdf).

U Zagrebačkoj županiji nema prirodnih jezera, ali ima dosta ribnjaka i šljunčara. Najveću vodenu površinu čini ribnjak Crna mlaka na području grada Jastrebarsko, a slijede je ribnjaci Pisarovina te ribnjak Vukšinci u općini Dubrava (https://www.zagrebacka-zupanija.hr/media/filer_public/3f/df/3fd379-802c-4921-9f6d-90fedb6767bb/strategija_turistickog_razvoja_zagrebacke_zupanije_do_2025.pdf).

Glavni gorski prostor u Županiji nalazi se na njenom zapadnom dijelu, a čini ga Žumberačko gorje koje je najviše u Panonsko-peripanonskoj Hrvatskoj. Slika 4 prikazuje Park prirode Žumberak.

Slika 3. Park prirode Žumberak

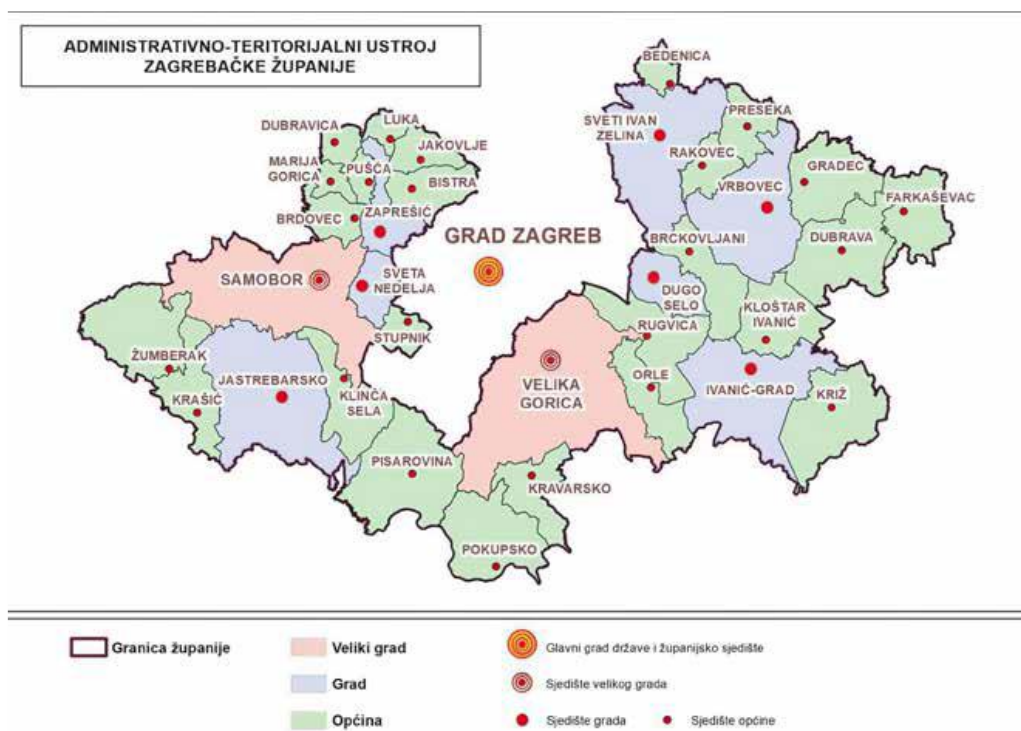

Izvor: <https://www.visit-croatia.hr/hr/destinacije/kontinentalna-hrvatska/sredisnja-hrvatska/zumberak-nature-park>

2.4.2. Administrativni ustroj Zagrebačke županije

Na slici 5 prikazan je administrativni ustroj Zagrebačke županije. U upravnom pogledu Zagrebačka županija podijeljena je na devet gradova i 25 općina, a obuhvaća ukupno 694 naselja. Upravne cjeline međusobno se znatno razlikuju veličinom, brojem naselja i brojem stanovnika. Daleko su najveća područja gradova Velike Gorice (328 km²), Samobora (251 km²) i Jastrebarskog (227 km²), dok su najmanje općine Marija Gorica, Pušća i Luka s površinom od svega 17 km². Najviše naselja ima na području gradova Samobora (78) i Svetog Ivana Zeline (62), dok na području općina Jakovlje i Stupnik postoje samo po tri naselja.

Slika 4. Administrativni ustroj Zagrebačke županije

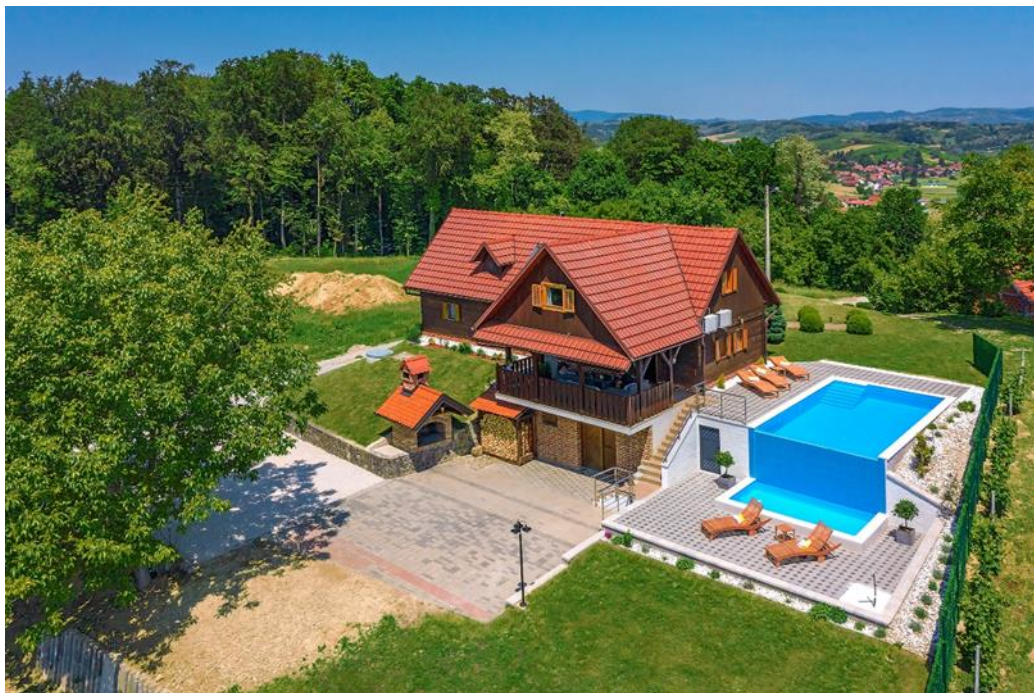

Izvor: https://www.zagrebacka-zupanija.hr/media/filer_public/c3/7f/c37fbe00-25f9-4b3a-9368-6ec6c0d2b9d8/plan_razvoja_zagrebacke_zupanije_za_period_2021-2027.pdf

2.5. „Zeleni prsten“ kao ruralno turističko tržište Zagrebačke županije

Prema Strategiji turističkog razvoja Zagrebačke županije za razdoblje do 2025. godine kao jedna od specifičnih značajki prostora Zagrebačke županije važnih za planiranje turističkog razvoja velik je broj kuća za odmor, odnosno vikend-kuća i ruralnih kuća za odmor i rekreaciju. To je najvećim dijelom posljedica potreba stanovnika grada Zagreba da u blizini mjesta stalnog stanovanja pronađu mjesto za odmor u prirodi. Prikaz jedne takve ruralne kuće za odmor prikazan je na slici 6.

Slika 5. Ruralna kuća za odmor „Green Silence“, Bedenica

Izvor: <https://www.greensilence.info/>

Nadalje, „zeleni prsten“ pojam je koji asocira prvenstveno na zaštitu prirode i okoliša te na održivost turizma. Cilj je i vizija Zagrebačke županije potaknuti procese zaštite, održavanja i promicanja zaštićenih područja u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode

u odnosu na izazove globalizacije, ekoloških i klimatskih izazova (<https://zeleni-prsten.hr/portal/o-nama/>, 2023).

2.6. Smještajni kapaciteti u Zagrebačkoj županiji

Smještajni kapaciteti dio su turističke ponude u destinaciji i spadaju u komponentu ugostiteljstva s gastronomijom i zabavom. U Strategiji turističkog razvoja Zagrebačke županije do 2025. mogu se pronaći podaci da Zagrebačka županija trenutno raspolaže s oko 17000 kuća za odmor, što je daleko najviše od kontinentalnih županija te više od Ličko-senjske i Dubrovačko-neretvanske županije.

Osnovni ciljevi razvoja turizma Zagrebačke županije temelje se na izgradnji novih turističkih kapaciteta kroz kvalitetnu dopunu postojeće ponude. Preferiraju se više i visoke kategorije objekata i sadržaja po europskim standardima za turističke i ugostiteljske objekte.

Izgradnja novih turističkih objekata, uključujući i golfska igrališta, predviđa se primarno na područjima gdje je potrebna sanacija terena, a ne na prirodno vrijednim lokacijama kao što su šume ili visokovrijedno poljoprivredno tlo (www.zagrebacka-zupanija.hr/media/filer_public/3f/df/3fd379-802c-4921-9f6d-90fedb6767bb/strategija_turistickog_razvoja_zagrebacke_zupanije_do_2025.pdf).

Prema podacima Ministarstva turizma i sporta (slika 7) može se vidjeti da je broj posjetitelja smanjen naspram podataka iz 2020. godine.

Slika 6. Broj posjetitelja u 2020./2021. godini

Smještajni kapaciteti po županijama (stanje 31. kolovoza)						
ŽUPANIJA	BROJ POSTELJA		INDEKS 21./20.	BROJ POSTELJA U HOTELIMA		INDEKS 21./20.
	2020.	2021.		2020.	2021.	
Zagrebačka	3.024	2.907	96,13	879	702	79,9

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta, Turizam u brojkama 2021, str. 16.

Postavljaju se pitanja koliko Zagrebačka županija ulaže u povećanje razvoja ruralnog turizma te jesu li politike koje provodi dobre ili je potrebno proraditi na promociji i dodatnom ulaganju u razvoj ruralnog turizma, s obzirom na to da je navedeno kako područje ima ogroman potencijal.

Nadalje, na slici 8. prikazan je podatak o broju dolazaka i noćenja domaćih i stranih posjetitelja u Zagrebačku županiju.

Slika 7. Pregled podataka o dolascima i noćenjima turista u prosincu 2022. godine

2. DOLASCI I NOĆENJA TURISTA PO ŽUPANIJAMA U PROSINCU 2022.

		Ukupno	Domaći	Strani	Indeksi XII. 2022. XII. 2021.		
					ukupno	domaći	strani
Republika Hrvatska	dolasci	329 476	135 178	194 298	139,6	115,1	163,8
	noćenja	740 103	249 766	490 337	133,6	109,9	150,1
Zagrebačka županija	dolasci	8 780	4 256	4 524	163,3	132,5	208,8
	noćenja	15 337	7 278	8 059	147,7	123,7	178,9

Izvor: Državni zavod za statistiku, <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29504>

2.7. Obilježja ponude i potražnje turističkog tržišta u Zagrebačkoj županiji

Prema najnovijim privremenim podacima sustava *eVisitor* u Zagrebačkoj županiji u 2022. godini ostvareno je oko 56% više dolazaka i oko 48% više noćenja turista u odnosu na 2021. godinu. Kako je 2021. godina još uvijek bila popraćena pandemijom COVID-19, na navedene podatke nije se moguće oslanjati kao na referentne. (*eVisitor*, 26.05.2023.)

U odnosu na turistički rekordnu 2019. godinu ostvareno je oko 91% dolazaka, dok je broj noćenja turista veći za oko 2% u odnosu na 2019. godinu (*eVisitor*, 26.05.2023.).

Gledano prema destinacijama, najviše je gostiju boravilo u Velikoj Gorici, Svetoj Nedjelji, Jastrebarskom, Samoboru i Ivanić-Gradu. Podaci iz sustava *eVisitor* također pokazuju kako su najbrojniji gosti pored domaćih bili gosti iz Njemačke, Italije, Nizozemske, Bosne i Hercegovine, Poljske, Austrije, SAD-a, Slovenije, Srbije, Češke i

Kine. Prema organizaciji dolaska, ostvareno je oko 90 % individualnih dolazaka gostiju (<https://www.zagrebacka-zupanija.hr/vijesti/7124/uspjesna-turisticka-2022-godina-u-zagrebackoj-zupa>, 2023).

3. ISTRAŽIVANJE MOTIVACIJE DOLASKA TURISTA U ZAGREBAČKU ŽUPANIJU

Istraživanje na temu motiva dolaska turista u Zagrebačku županiju provedeno je s ciljem utvrđivanja činjenica o turističkim posjetima Zagrebačkoj županiji, a sve s osvrtom na ruralne dijelove, posjećenost kulturnom, enološkom turizmu, prirodnim ljepotama, gastronomiji, manifestacijama i događanjima te koliko su posjetitelji upoznati s turističkom ponudom i što ih privlači u Zagrebačkoj županiji.

3.1. Metodologija istraživanja

Podaci su prikupljeni primarno putem anketnog upitnika napravljenog *online* u aplikaciji *Google Forms*. Primjenjivala se metoda osobnog ispitivanja koje je bilo anonimno kako bi se ispitanicima olakšalo davanje odgovora i to je naglašeno na početku upitnika.

Za potrebe istraživanja iz anketnog upitnika bio je predviđen period od pet minuta i na početku istraživanja navedeno je u koju se svrhu provodi.

3.2. Karakteristika uzorka

Uzorak koji je sudjelovao u istraživanju za prikupljanje podataka je sljedeći: profil turista, obilježja boravka turista u destinaciji, razlozi za posjet destinaciji, poznavanje Zagrebačke županije općenito te razlozi odabira Zagrebačke županije kao turističke destinacije. Na kraju su istraživanja stavovi o odabiru Zagrebačke županije kao turističke destinacije.

3.3. Rezultati istraživanja

Istraživanje je provedeno na uzorku od 108 ispitanika dobne skupine 18-65 godina u periodu od 24. travnja do 6. lipnja 2023. godine.

Dakle, uzorak obuhvaća sve generacije kako bi se utvrdilo koja je dobna skupina ciljana

skupina posjetitelja Zagrebačke županije.

U nastavku rada prikazat će se rezultati dobiveni redom po anketnim pitanjima:

1. Prvo pitanje odnosilo se na spol ispitanika.

Od ukupnog broja ispitanika u istraživanju je sudjelovalo 75% žena i 25% muškaraca. Iz toga se može zaključiti kako je ženska populacija sklonija planiranju putovanja i odabiru destinacije.

2. Drugo pitanje odnosilo se na dob ispitanika.

S obzirom na starosnu strukturu ispitanika najveći je udio s 40,7% u dobi od 35 do 44 godine, 21,3% u dobi od 25 do 34 godine, 19,4 % od 18 do 24 godine, 13% u dobi od 45 do 54 godine i na kraju najmanji udio od 5,6% odnosi se na u dob od 55 do 65 godina.

3. Molimo, označite najvišu završenu školu, odnosno stupanj obrazovanja.

Prema stupnju obrazovanja najveći udio među ispitanicima ima završenu srednju školu, njih 51,9 %, dok je 31,5 % ispitanika odgovorilo kako je završilo diplomski studij, a prijediplomski studij ima završeno njih 14,8 %, dok ostatak ispitanika otpada na završenu osnovnu školu i manje.

4. Radni status ispitanika

Od 108 ispitanika njih je 75 % zaposleno, 20,4 % ispitanika su studenti, dok je 4,6 % ispitanika nezaposleno.

5. Koliko često putujete iz turističkih motiva?

Na pitanje o turističkim motivima putovanja 45,4% ispitanika odgovorilo je da putuju tri i više puta godišnje, 37% dva puta godišnje, 1,9% jednom godišnje i 3,7% ne putuje uopće.

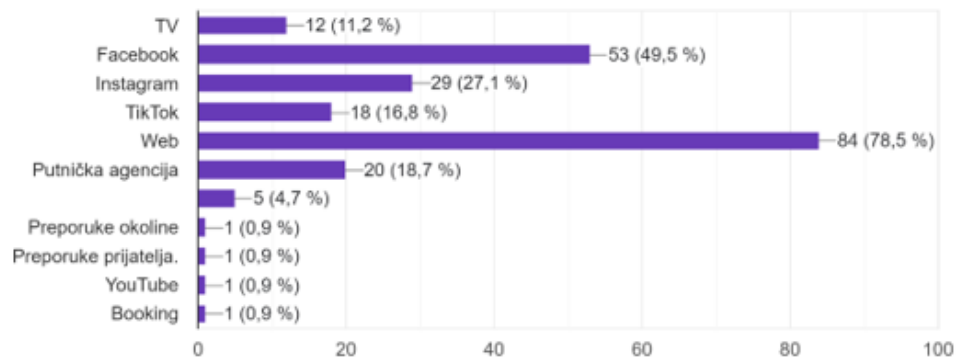
6. Koju turističku destinaciju više preferirate?

71 % ispitanika preferira domaće destinacije, odnosno destinacije diljem Republike Hrvatske, dok njih 29 % preferira putovanja izvan države.

7. *Putem kojih kanala se informirate prilikom traženju informacija o turističkoj destinaciji ?*

Kao što je vidljivo na grafikonu 1. prilikom traženja informacija o određenoj turističkoj destinaciji ispitanici su najviše su se koristili mrežnim stranicama s udjelom od 78,5%, društvenim mrežama odnosno Facebookom 49,5%, Instagramom 27,1 %, a ostatak ispitanika koristi se ostalim kanalima.

Grafikon 1: Traženje informacija o turističkoj destinaciji

Izvor: Vlastita izrada autora

8. *Koju ste od navedenih županija u kontinentalnoj Hrvatskoj najviše posjećivali kao turist?*

Najveći broj posjeta među ispitanicima bilježi Zagrebačka županija, i to čak 65,7 % ispitanika. Varaždinsku županiju posjetilo je 38,9 % ispitanika, slijedi je Krapinsko-zagorska županija s 37 % ispitanika, Osječko-baranjsku županiju posjetilo je 16,7 % ispitanika, dok su ostale županije kontinentalne Hrvatske posjećene u postotku manjem od 15.

9. *Kada Vam netko spomene Zagrebačku županiju, koja je Vaša prva asocijacija?*

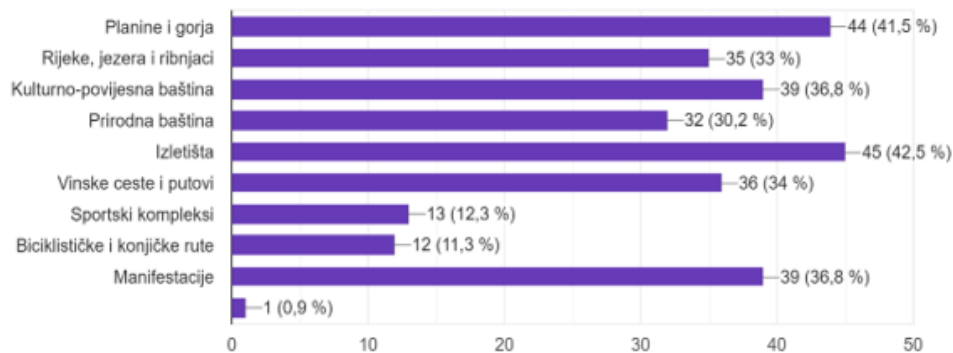
Na otvoreno pitanje o asocijacijama vezanim za Zagrebačku županiju ispitanici su dali sljedeće odgovore:

- iz turističke perspektive gledano, kada mi netko spomene ZG županiju ne vidim atraktivnosti koje bi me privukle, osim Sljemena i Medvednice
- tradicija i baština
- grad Zagreb
- Katedrala
- Jarun
- Šume i brežuljci
- Trg

10. Koje od navedenih turističkih atrakcija biste voljeli posjetiti u Zagrebačkoj županiji?

Istraživanjem je utvrđeno kako bi ispitanici u Zagrebačkoj županiji najviše voljeli posjetiti izletišta u udjelu s 42,5% te planine i gorja s udjelom od 41,5%, što je vidljivo na grafikonu 2.

Grafikon 2. Turističke atrakcije u Zagrebačkoj županiji

Izvor: Vlastita izrada autora

11. Jeste li kao turist boravili u Zagrebačkoj županiji?

Od 108 ispitanika 72,9 % ih je odgovorilo da su boravili kao turisti u Zagrebačkoj županiji, dok njih 27,7 % nije boravilo turistički u njoj.

12. Jeste li upoznati s pojmom ruralni turizam?

Od ukupnog broja ispitanika njih je 38 % upoznato s pojmom ruralni turizam.

13. Ruralni turizam i seoski turizam su isto?

Na pitanje o poznavanju razlike između ruralnog i seoskog turizma, 74,1 % ispitanika smatra da su ruralni i seoski turizam isti pojam.

14. Jeste li posjetili koje ruralno turističko odredište Zagrebačke županije?

Na pitanje o posjetu ruralnim turističkim odredištima Zagrebačke županije 56,1 % ispitanika odgovorilo je da je posjetilo ruralna odredišta, dok ih njih 43,9 % nije posjetilo.

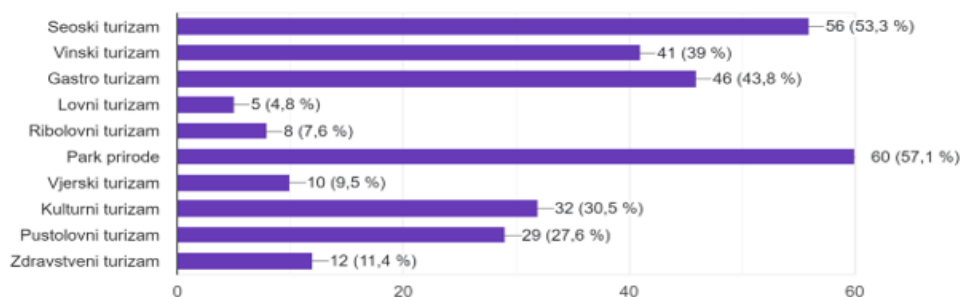
15. Ako jeste, koja mjesta ste posjetili?

Ispitanici su najviše posjećivali sljedeće destinacije: Ivanić Grad, Samobor, Sv. Ivan Zelina, Krasno-grad, Samoborsko gorje, vinske ceste, Žumberačko gorje.

16. Ako je Vaš odgovor DA, koju turističku uslugu od navedenih ste konzumirali?

Na pitanje o uslugama koje su konzumirali ispitanici koji su posjetili destinacije ruralnog područja Zagrebačke županije, njih 57,1 % posjetilo je park prirode, slijedi posjet seoskom turizmu u postotku od 53,3 %. Ispitanicima je bio zanimljiv i gastro turizam od 43,8 %, slijedi ga vinski turizam s 39 %, kulturni turizam s 30,5 % te pustolovni turizam s 27,6 %.

Grafikon 3. Motiv posjeta ruralnoj turističkoj destinaciji u Zagrebačkoj županiji

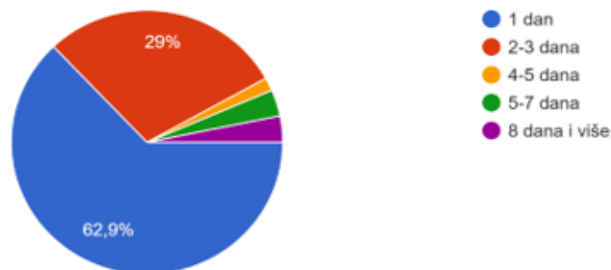

Izvor: Vlastita izrada autora

17. Koliko ste dana boravili u destinaciji ?

Istraživanjem je utvrđeno kako su ispitanici u Zagrebačkoj županiji s udjelom od 62,9% boravili samo jedan dan, što se može vidjeti iz grafikona 3.

Grafikon 4. Broj dana boravka u Zagrebačkoj županiji

Izvor: Vlastita izrada autora

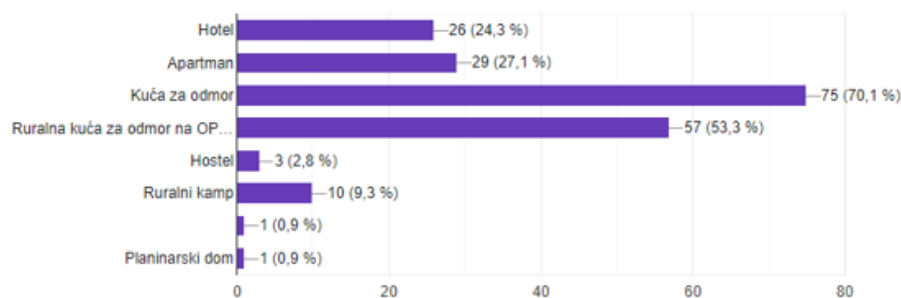
18. Koji bi bio Vaš motiv posjeta ruralnoj turističkoj destinaciji u Zagrebačkoj županiji ?

Većina ispitanika, njih 57,1 %, kao i na pitanje broj 16, odgovorilo je da bi motiv posjeta prvenstveno bio posjet parku prirode, zatim seoski turizam, vinski turizam, gastro turizam, zdravstveni turizam, pustolovni turizam i kulturni turizam.

19. Koji tip smještaja biste odabrali prilikom posjeta ?

Od ukupnog broja ispitanika čak njih 70 % odabralo bi kuću za odmor, 53,3 % odabralo bi ruralnu kuću za odmor na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu, 27,1 % odabralo bi apartman i nešto više od 24 % odabralo bi hotel kao svoje smještajno odredište.

Grafikon 5. Tip smještaja koji preferiraju posjetitelji tijekom boravka u destinaciji ruralnog turizma

Izvor: Vlastita izrada autora

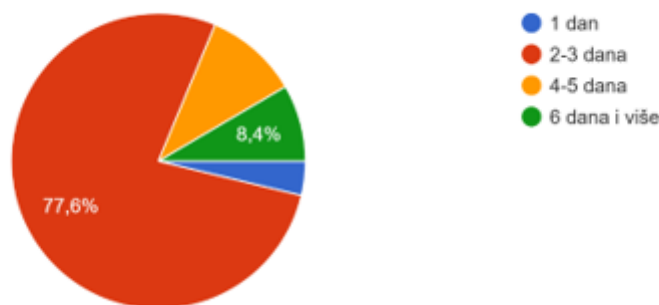
20. Koji bi dodatni sadržaj smještaj morao imati ?

Ispitanici su na ovo pitanje odgovorili kako bi smještaj morao imati bazen (42,1 %), jacuzzi (40,2 %), saunu (22,4 %), dječje igralište (20,6 %), društvene igre (15,9 %), dok je njih 28 % odgovorilo „ništa od navedenog“.

21. Koliko dana biste turistički boravili u ruralnoj turističkoj destinaciji Zagrebačke županije ?

Od ukupnog broja ispitanika 77,6 % ih je odgovorilo da bi boravili dva-tri dana u nekoj od turističkih destinacija Zagrebačke županije, a samo njih 8,4 % boravilo bi šest i više dana.

Grafikon 6. Broj optimalnih dana u ruralnoj turističkoj destinaciji Zagrebačke županije

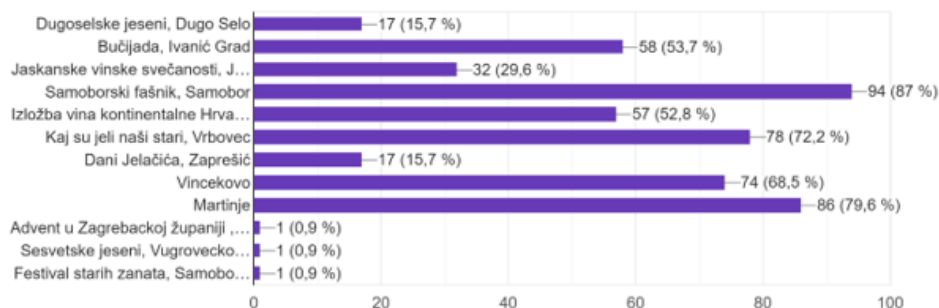
Izvor: Vlastita izrada autora

22. Za koju ste od navedenih manifestacija Zagrebačke županije čuli?

Zadnje pitanje postavljeno u istraživanju motiva dolaska turista u Zagrebačku županiju bilo je o poznavanju manifestacija koje se tradicionalno održavaju u Zagrebačkoj županiji. U grafikonu 9 prikazani su podaci koji su prikupljeni: najpoznatija je manifestacija s udjelom od 94% Samoborski fašnik, Samobor, zatim slijedi proslava Martinja i Vincekova na području Zagrebačke županije, „Kaj su jeli naši stari“ u Vrbovcu, Izložba vina kontinentalne Hrvatske u Svetom Ivanu Zelini, „Bučijada“ u

Ivanić Gradu, „Jaskanske vinske svečanosti“ u Jastrebarskom.

Grafikon 7. Poznavanje manifestacija Zagrebačke županije

Izvor: Vlastita izrada autora

4. ZAKLJUČAK

Raznovrsna ponuda i blizina glavnog grada Hrvatske čine Zagrebačku županiju atraktivnom destinacijom za različite profile turista, bez obzira na njihove interese i preferencije. Glavni motivi dolazaka turista u Zagrebačku županiju iz provedenog istraživanja su sljedeći: *Kulturni turizam*: Zagrebačka županija ima bogatu kulturnu baštinu s brojnim dvorcima, palačama, crkvama i muzejima. Turisti dolaze kako bi istraživali ove povijesne i kulturne znamenitosti te saznali više o tradiciji i povijesti regije; *Enološki turizam*: Vinogradi i vinarije u Zagrebačkoj županiji privlače ljubitelje vina iz različitih dijelova svijeta. Posjetitelji dolaze radi degustacije vina i uživanja u prekrasnom ruralnom okruženju vinograda; *Prirodne ljepote*: Županija nudi prekrasne pejzaže, planine, šume i jezera. Ljubitelji prirode dolaze ovdje kako bi istraživali prirodne ljepote, planinarili, biciklirali, lovili ribe i promatrali ptice; *Aktivni odmor*: Zagrebačka županija nudi razne sportske aktivnosti kao što su planinarenje, biciklizam, lov, ribolov, jahanje i sportsko penjanje. Turisti dolaze kako bi se rekreativno bavili omiljenim aktivnostima; *Gastronomija*: Bogata gastronomska ponuda privlači ljude koji žele kušati tradicionalna jela Zagrebačke županije. Restorani, konobe i agroturizmi nude autentičnu hrvatsku kuhinju s naglaskom na domaćim proizvodima; *Relaksacija i wellness*: Brojni smještajni objekti u Zagrebačkoj županiji nude *wellness* usluge, termalne bazene i spa tretmane. Turisti dolaze kako bi se opustili i revitalizirali u mirnom okruženju; *Manifestacije i događaji*: Različite kulturne manifestacije, festivali i tradicionalne fešte privlače turiste tijekom cijele godine. Primjerice, Advent u Zagrebačkoj županiji privlači posjetitelje tijekom božićnih blagdana i *Obiteljski odmori*: S obzirom na ruralnu atmosferu i obilje aktivnosti, Zagrebačka županija privlači obitelji koje žele provesti kvalitetno zajedničko vrijeme u prirodi. Istraživanjem je utvrđeno kako su potencijali razvoja ruralnog turizma Zagrebačke županije veliki. Prirodni resursi i dobra prometna povezanost s ostalim dijelovima Županije značajno utječu na razvoj turizma kao i ostalih grana gospodarstva. Blizina glavnog grada Zagreba najveći je kriterij u razvoju, pa bi se moglo reći da je to pretpostavka razvoja ruralnog turizma. Najveća je prednost što u Zagrebačkoj županiji postoje kuće za odmor u vlasništvu stanovnika grada Zagreba kojima se oni trenutno koriste isključivo za odmore tijekom vikenda i u koje bježe od užurbanog gradskog života

i svakodnevnog stresa te druženja s prijateljima. Uz veću podršku jedinica područne i lokalne samouprave i turističkih zajednica, Zagrebačka županija mogla bi postati jedna od vodećih ruralnih turističkih destinacija u Republici Hrvatskoj, a i šire. Iz navedenog se može zaključiti kako Zagrebačka županija ima potencijala za povećanje kapaciteta smještaja i povećanje turističke ponude kako bi privukla što više turista, a od čega bi najveću korist imala lokalna zajednica.

5. LITERATURA

1. **Agroklub** (2017). Hrvatska u ruralnom prostoru Europe. Dostupno na: <https://www.agroklub.com/sumarstvo/lovstvo-je-siri-pojam-od-lova-sansa-za-razvoj-turizma/34920/>
2. **Bartoluci, M., Škorić, S.** (2007). *Uloga sportskih stručnjaka u realizaciji sportsko-rekreacijskih programa u turizmu. Zbornik radova 13: 400-405*
3. **Čavlek, N. i sur.** (2011). Turizam – ekonomske osnove i organizacijski sustav, Zagreb: Školska knjiga: 30
4. **Defilippis, J.** (2006). Hrvatska u ruralnom prostoru Europe. Sociologija sela, 170 (4): 823-836. Dostupno na: <https://cdn.agroklub.com/upload/documents/hrvatska-u-ruralnom-prostoru-europe.pdf>
5. **Demonja, D., Ružić, P.** (2010). Ruralni turizam u Hrvatskoj s hrvatskim primjerima dobre prakse i europskim iskustvima. Zagreb: Meridijani
6. **Geić, S.** (2011). Menadžment selektivnih oblika turizma. Split: Sveučilište u Splitu
7. **Hitrec, T.** (1996). Zdravstveni turizam. Zagreb: Institut za turizam: 262.
8. **Hrvatski sabor** (2023). Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2023_01_2_18.html
9. **Institut za turizam** (2016). Strategija turističkog razvoja Zagrebačke županije (do 2025. godine). Završni izvještaj
10. **Juničić, K.** (2019) Jutarnji list. Hrana i poljoprivreda. Dostupno na: <https://euractiv.jutarnji.hr/euractiv/hrana-i-poljoprivreda/da-hrvatska-zeli-imala-bi-turizam-cijele-godine-ruralni-turizam-zapostavljeni-dio-ekonomije-bez-strategije-i-interesa-tone-u-propast-9238379>
11. **Park prirode Žumberak.** Dostupno na: <https://www.visit-croatia.hr/hr/destinacije/kontinentalna-hrvatska/sredisnja-hrvatska/zumberak-nature-park>
12. **Rabotić, B. (2013). Selektivni oblici turizma.** Visoka turistička škola strukovnih studija: 296.
13. **Svržnjak, K.** (2014). Ruralni turizam – uvod u destinacijski menadžment. Križevci: Visoko gospodarsko učilište.

-
14. **Tomljenović, R. (2006).** Hrvatski turizam: plavo bijelo zeleno. Zagreb: Institut za turizam: 226.
 15. **Zagrebačka županija (2022).** Plan razvoja Zagrebačke županije. Dostupno na: https://www.zagrebacka-zupanija.hr/media/filer_public/c3/7f/c37fbe00-25f9-4b3a-9368-6ec6c0d2b9d8/plan_razvoja_zagrebacke_zupanije_za_period_2021-2027.pdf
 16. **Zagrebačka županija (2023).** Uspješna turistička 2022. godina u Zagrebačkoj županiji. Dostupno na: <https://www.zagrebacka-zupanija.hr/vijesti/7124/uspjesna-turisticka-2022-godina-u-zagrebackoj-zupa>
 17. **Zeleni prsten Zagrebačke županije.** Dostupno na: <https://zeleni-prsten.hr/portal/otvora>
 18. **Tomas Hrvatska 2019** (2020). Dostupno na: <https://www.iztzg.hr/files/file/RADOVI/KNJIGE/TOMAS-Hrvatska-2019.pdf>
 19. **Turizam u brojkama 2021.** Dostupno na: https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2022_dokumenti/Turizam%20u%20brojkama%202021.pdf

POPIS ILUSTRACIJA:**Popis grafikona**

Grafikon 1. Traženje informacija o turističkoj destinaciji.....	29
Grafikon 2. Turističke atrakcije u Zagrebačkoj županiji.....	30
Grafikon 3. Motiv posjeta ruralnoj turističkoj destinaciji u Zagrebačkoj županiji	31
Grafikon 4. Broj dana boravka u Zagrebačkoj županiji	32
Grafikon 5. Tip smještaja kojeg preferiraju posjetitelji tijekom boravka u destinaciji ruralnog turizma	32
Grafikon 6. Broj optimalnih dana u ruralnoj turističkoj destinaciji Zagrebačke županije	33
Grafikon 7. Poznavanje manifestacija Zagrebačke županije.....	34

Popis slika:

Slika 1. Prikaz kriterija za definiranje ruralnog turizma	12
Slika 2. Turistička karta Zagrebačke županije.....	20
Slika 3. Park prirode Žumberak.....	21
Slika 4. Administrativni ustroj Zagrebačke županije	22
Slika 5. Ruralna kuća za odmor „Green Silence“ Bedenica	23
Slika 6. Broj posjetitelja u 2020./2021. godini	24
Slika 7. Pregled podataka o dolascima i noćenjima turista u prosincu 2022. godine.....	25

Popis tablica:

Tablica 1. Sportske aktivnosti po <i>soft</i> i <i>hard</i> podjeli.....	15
--	----

POPIS PRILOGA

Anketni upitnik

Poštovani,

Ovaj anketni upitnik izvodi se u svrhu istraživačkog rada iz kolegija „Istraživanje turističkih tržišta" i završnog rada preddiplomskog stručnog studija smjer Menadžment turizma i sporta na Međimurskom veleučilištu u Čakovcu na temu „Razvoj ruralnog turizma kontinentalne Hrvatske - zeleni prsten Zagrebačke županije". Molim Vas da odvojite pet minuta i ispunite pitanja iz anketnog upitnika. Ovaj je anketni upitnik anoniman te će se dobiveni rezultati upotrebljavati samo tijekom i u svrhu istraživanja za gore navedenu temu.

Unaprijed zahvaljujem!

Andreja Šelko Marković

1. Spol:

- Muško
- Žensko

2. Dob:

- 18-24
- 25-34
- 35-44
- 45-54
- 55-65
- 65 i više

3. Molimo, označite najvišu završenu školu, odnosno stupanj obrazovanja:

- Osnovna škola i manje
- Srednja škola
- Prijediplomski studij
- Diplomski studij

- Poslijediplomski studij
4. Vi ste:
- Student
 - Zaposlen
 - Nezaposlen
 - U mirovini
5. Koliko često putujete iz turističkih motiva?
- Nikad
 - Jednom godišnje
 - Dva puta godišnje
 - Tri puta godišnje
6. Koju turističku destinaciju više preferirate?
- Hrvatska
 - Inozemstvo
7. Putem kojih kanala se informirate prilikom traženju informacija o turističkoj destinaciji?
- TV
 - Facebook
 - Instagram
 - Tik Tok
 - Web
 - Putnička agencija
8. Koju ste od navedenih županija u kontinentalnoj Hrvatskoj najviše posjećivali kao turist?
- Zagrebačka županija
 - Krapinsko-zagorska županija

- Sisačko-moslavačka županija
- Karlovačka županija
- Varaždinska županija
- Koprivničko-križevačka županija
- Bjelovarsko-bilogorska županija
- Virovitičko-podravska županija
- Požeško-slavonska županija
- Osječko-baranjska županija
- Brodsko-posavska županija
- Vukovarsko-srijemska županija

9. Kada Vam netko spomene Zagrebačku županiju, koja je Vaša prva asocijacija?

10. Koje od navedenih turističkih atrakcija biste voljeli posjetiti u Zagrebačkoj županiji

- Planine i gorja
- Rijeke, jezera i ribnjaci
- Kulturno-povijesna baština
- Prirodna baština
- Izletišta
- Vinske ceste i putovi
- Sportski kompleksi
- Biciklističke i konjičke rute
- Manifestacije

11. Jeste li kao turist boravili u Zagrebačkoj županiji?

- Da
- Ne

12. Jeste li upoznati s pojmom ruralni turizam?

Nisam upoznat/upoznata 1 2 3 4 5 Upoznat sam/upoznata

13. Ruralni turizam i seoski turizam su isto?

- Točno
- Netočno

14. Jeste li posjetili koje ruralno turističko odredište Zagrebačke županije?

- Da
- Ne

15. Ako jeste, koja ste mjesta posjetili ?

16. Ako je Vaš odgovor DA, koju ste turističku uslugu od navedenih konzumirali?

- Seoski turizam
- Vinski turizam
- Gastro turizam
- Lovni turizam
- Ribolovni turizam
- Park prirode
- Vjerski turizam
- Kulturni turizam
- Pustolovni turizam
- Zdravstveni turizam

17. Koliko ste dana boravili u destinaciji?

- 1 dan
- 2-3 dana
- 4-5 dana
- 5-7 dana
- 8 dana i više

18. Koji bi bio Vaš motiv posjeta ruralnoj turističkoj destinaciji u Zagrebačkoj županiji?

- Seoski turizam
- Vinski turizam
- Gastro turizam
- Lovni turizam
- Ribolovni turizam
- Park prirode
- Vjerski turizam
- Kulturni turizam
- Pustolovni turizam
- Zdravstveni turizam

19. Koji tip smještaja biste odabrali prilikom posjeta?

- Hotel
- Apartman
- Kuća za odmor
- Ruralna kuća za odmor na OPG-u
- Hostel
- Ruralni kamp

20. Koji bi dodatni sadržaj smještaj morao imati?

- Jacuzzi
- Sauna
- Bazen
- Dječje igralište
- Društvene igre
- Ništa od navedenog

21. Koliko dana biste turistički boravili u ruralnoj turističkoj destinaciji Zagrebačke županije?

- 1 dan
- 2-3 dana
- 4-5 dana
- 6 dana i više

22. Za koju od navedenih manifestacija Zagrebačke županije ste čuli:

- Dugoselske jeseni, Dugo Selo
- Bučijada, Ivanić Grad
- Jaskanske vinske svečanosti, Jastrebarsko
- Samoborski fašnik, Samobor
- Izložba vina kontinentalne Hrvatske, Sveti Ivan Zelina
- Kaj su jeli naši stari, Vrbovec
- Dani Jelačića, Zaprešić
- Vincekovo
- Martinje
- Ostalo

Došli ste do kraja ankete!

Hvala